

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id euidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felélős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dolmányos utcában.

Mayer Károly

apátkanonok elnöki megnyitó beszéde a székesfehérvári
katholikus kör március 25-iki közgyűlésén.

T. Közgyűlés!

A székesfehérvári Kath. Körök egészen sajátos alapszabályainak értelmében a központi kör közgyűlése azon örvendetes látványt nyújtja, hogy ezen közgyűlésen az összes, különben saját közgyűléssel bíró körök is megjelennek nemcsak azért, hogy itt csak tiszteletbeli helyet foglaljanak el; nemcsak azért, mert e közgyűlésen a titkári jelentés az összes fiók körök bejelentéről is megemlékezik, s ezeknek egyévi szellemi működéséről, valamint anyagi haladásáról is híj képet tükrözik nyújtani; hanem tényleges jogokat is gyakorol itt minden egyes külföldi tag, amennyiben a majdnem minden évben előforduló pótválasztások alkalmával szavazati joggal bír; a kör tisztviselőinek, a központi választmányok újjáalakítása alkalmából pedig ugyszólván döntő befolyást gyakorol.

Az alapszabályok is közösek és az azokban körvonalozott cél is közös. Egy és ugyanazon gondolat, egy és ugyanazon szellem az tehát, mely kell, hogy áthasson mindnyájunkat. Ez az egy gondolat, ez az egy szellem az, t. közgyűlés, mely engem úgy szólván felvilágyoz mindannyiszor, valahányszor elnöki kötelességemből kifolyólag önök előtt állok. Mennyire szeretném én annak a jövőnek a képét önök elé varázsolni, mely ezen közös célunk következetes, buzgó munkálása eredményeként lelkebben rajzolódik; de mivel e kép a társadalmi tevékenység lassu, apró lépései arányában fejlődik csak egészen: körül fogva ezen körülmény mintegy elfogultta tesz és kényszerít engemet, hogy keressem legalább az ezen „egy gondolathoz“ méltó azokat a szavakat, melyekkel a mélyen tisztelt közgyűlést üdvözöljem és az elnöki megnyitó rövid keretében, a Kath. Körök jövő évi működésének első lépéseit irányítsam. A társadalmi körök létezése és fejlesztése mindenkor igen nagy fontossággal bír a nemzeti szellem ápolása tekintetében. Nemcsak a közművelődést mozdítják elő ezek, nemcsak a rokon érzelmeknek meleg ágyai ezek, nemcsak az értelem tovább fejlesztésének segédeszközeivé válnak; hanem mintegy folytatott iskolázása ez a mindig magasabb ismeretekre törekvő és ezen törekvésben hatást soha nem ismerő emberi léleknek; ennek gyökere mélyen fekszik az ember természetében; tehát végső elemzésben egy nagy, örök törvény ez; műve tehát egy csalhatatlan, örök intelligenciának.

Ha már most a társadalmi körök ezenfelül még az erkölcsi jót is, — mely az abszolút igazságnak, nemcsak a logikai hanem ontológiai rendben is soha elnem választható társfogalma és társnény — maguk elé tűzött célnak tekintik: amint ezt a Kath. Körök teszik is; akkor lehetetlen be nem látni azt, hogy tevékenységünk által a nemzetnek a legnagyobb szolgálatot tessük, amennyiben t. i. éppen ezen szolgálat által az akaratnak iskolázásában is közreműködnek és ezzel a szilárd jellemek képzését is előkészítik.

Hogy pedig mily nagy dolog az akaratnak a helyes irányítása, az akaratnak a művelése és iskolázása, azt bizonyítja már maga a tapasztalat is.

Azt látjuk ugyanis saját szemünkkel, hogy az akaratnak sokkal több a betegje, a nyomorékja, mint az értelemnek. A büntető kódexek

paragrafusai, az ezt kezelő s legnagyobb tiszteletre méltó személyneknek számlálhatlan sokasága mind ezt bizonyítja.

Igen fontos — ismétlem — a társadalmi körök hivatása a nemzeti élet rendes viszonyai között is.

Vannak azonban a nemzetek életében oly napok, tapasztalta ezt a magyar nem egy ízben melyek sötétek, borúsak, sokszor vigasztalónak. A jog, az igazság napja ha elborul, akkor csak a felhők, melyek ezt takarják, engednek néha némi világosságot; de ez nem sugaras, nem meleg; a vegetatiora sem elégséges. A nemzeti élet visszavonul ilyenkor a téli szobákba, hogy erőt gyűjtsön akkorra, midőn a nap ismét önti a sugarat; pihen a nemzet, de nem télen, mert tudja, hogy a felhők kétes világossága csak rövid ideig tarthat.

A társadalmi köröknek éppen e válságos viszonyok között kell fontos hivatásukat betölteni! Tudom én azt t. közgyűlés, hogy a sötét napok és éjjeliek alkalmat adnak, időt is engednek a komoly reflexiókra, sőt mintegy kényszerítik a lelket arra, hogy elmélkedő visszafelé tekintessen ilyenkor a múltra. És ha arra a meggyőződésre jut a reflexio, hogy abban a múltban végtelen hibák történtek; hogy oly elvek jutottak érvényre, melyek csalhatatlanul magukon viselik az ördögi atmoszféra éktagadhatlan jelenségeit; ha azt látja az elmélkedő, hogy a gyászos jelen csak logikai következménye a múltban történt értelmi és akaratbeli tévedésnek — mert — kérem — az elvek mindig a legkérelhetlenebb logikával dolgoznak és szűlik a nekik megfelelő eredményt, — és csak az a nemzet boldog, melynek államiérfiai és logikai betűket olvasni tudják: — ha, mondom a lelket ilyenkor keserű recriminatio tölti el, vagy a javítás műjének az eszközeinek idő előtti tömkelegébe merül: akkor éppen a társadalmi körök hivatása, a baráti érintkezés és eszmecserének talaján odahatni hogy a lelkek e keserűsége elmúljon, a recriminatók szünetlennék, a javításon ne tóprunkdjunk, mert — és ez iránt legyünk meggyőződve — a jelen áldatlan, hideg sötétje még a javító munka végzésére sem alkalmas.

Miután a kath. körök alapszabályaik értelmében politikával nem foglalkozhatnak és pedig igen helyesen megmarad a fentebb vázoltam kétös feladatuk az értelem és az akarat iskolázása, a jellem-képzés, melynek a politikai jogok gyakorlásának alapját képezik; megmarad az egy lélek, az egy szellemre való törekvés, mely összetartja, folytonosan fegyelmezi a lelkeket — és a polgári kötelesség öntudatának érleléseivel idő adtan a fentebbi jogok gyakorlásának sikerét is biztosítja.

Midőn Neison Lord a trafaigari útközetre készítette hajó-rajának elhelyezési és eszelekvési tervét, az volt az utolsó felhívó szöze, melyet zászló jellel közöltetett az angol csatahajókkal: England expats every man to do his duty — Angolország megvárja, hogy minden ember megtegye az ő kötelességét — a fegyelmeczett, az egy szellem, az egy lélekre beiskolázott hajóraj megértette e felhívásnak a jelentőségét. A világhírű hadvezér, ki legjobban megette a kötelmet az első áldozatok között volt; de a fényes győzelem megalapította Angolország hajórajának nimbusát és ugyszólván világhírűségét.

Adja Isten áldását a kath. körökre, hogy nekik is részük legyen abban ha majd egykoron

a magyar is egy szív, egy lélek lesz, és kivétel nélkül megtudja érteni az ilyen szözeatot!

A közgyűlést Isten sz. nevében megnyitom.

T. Közgyűlés!

Beszédem elején nem ok nélkül hivatkoztam a székesfehérvári kath. kör alapszabályainak 11. cikkére szervezésére; mert már akkor az az ind. nyom lebegett szemem előtt, melynek elfogadására a kath. körök összes választóit ezennel ünnepélyesen felkérem.

A múlt év ugyanis egy igen nagy horderejű eszményvel gazdagította a kath. körök történetét.

Már akkor, midőn még csak hire j. t. annak, hogy az isteni Gondviselés a mi szeretett Püspökünket a kalocsai érseki székre szánta, az egész egyházmegyére egy sajátos alkony borult.

Alkonyodott ugyanis, de még sem lett éjszaka! Sőt ez az alkony is különös volt.

„Szép, nyugodt, aranyos volt ez az alkony; sőt megvallom, nekem úgy tetszett, mintha a „Bibor színében kezdene ragyogni az a nap, mely minket elhagyni készült, hogy másutt világítson fényével, hogy másutt termékenyítsen áldott meglegél.“

Eltávozott, de még sem lett éjszaka, mert ugyanazon pillanatban feltűnt egy másik fényes nap, a kiről az a fölünk bucsuzó maga azt mondotta az ő beszédes, reánk vetett utolsó sugárral, hogy ő csak Ker. Sz. Jánosa volt — Uram bocsájj — annak a napnak, a kit az isteni Gondviselés a mi számunkra, ugy szólván egyenesen úgy teremtet.

A kath. kör nevében üdvözöltem őt, de nem bucsuztam tőle, mert meg voltam győződve, hogy nem is akarjuk, nem tudnók ezt.

De nem folytatam tovább, mert azon színben tűnnek fel további beszédem, mintha indítványom indokolásra szorulna.

Mondja ki a közgyűlés, hogy dr. Városhy Gyula Ersek ur () nagyméltóságát a kath. kör tiszteletbeli Fővédnökévé választja meg!

Közgyűlés a városnál.

Talán nem is annyira a tárgysorozat érdekessége, mint a tavasz friss szellője okozta azt a kis mozgalmat, a mely a tegnapi közgyűlés színét elevebbé varázsolta. A kiadott program csupa sablonos természetű ügyel mutatkozott be s mégis delet harangoztak, mikor a megritkult sorok végkép elhagyták a füledt levegőjű termet.

A fő érdekesség *Fiáth Pál* báró főispán bucsuztatása volt, a ki kilenc esztendei vezetés után *Kristóf* nézete szerint nem alkalmas már a szélső abszolutizmus örült paripájának hajtására. *Havranek József* rövid meleg szavai után, *Holly Géza* dr. a másik ellentét hangulatát fejezte ki. Bátran mondhatjuk, hogy másfél év óta ketten képviselték a közgyűlés termében a két legszélsőbb ellentétet. A főispán a szekéren ülő mindenkori minis. erium föltétlen képviselője, a ki nem törődve a felzúduló ellentéteknek akár orkánjával sem, vakon, ortodox elvhűség vaskalaposágával követte a kormány intencióit (még az utóbbi időben is). Dr. *Holly* fiatal temperamentum.

Mai lapunk 4 oldal.

tumával, a független elvekhez való dacos ragaszkodással eléje szegte magát a hatalom székértől, s ha kapott is, bőven juttatott az alkotmányos fegyverek csapásából. A győzelem a nemzeti ügy kifejtésével persze rendesen az övé lett. Ennek a szereplésnek érthető visszhangja volt a tegnapi felszólalás, mely az elvhűség alapján kemény kritika tárgyává tette a főispán utolsó évi politikai szereplését s a logika elvei alapján helytelenítette a tiszteletét annál a főispánnál, a ki a jog és törvény ellenére is a kormánynak és elveinek mellett eszköze a törvényhatóság minden igazsága ellen is.

A közigazgatási bizottsági tagok választása személyi okokból kifolyólag régi kormánypárt győzelmét eredményezte. Dr. Fanta Adolf és dr. Eisenbarth Károly, dr. Holly Gézával és Nagy Ignáccal szemben újra megválasztották.

A tóvárosi iskola ügye ismét felborult. A közigyelés nem szavazta meg azt a tervet, a melyet Polczner Péter tanácsos készített, mely a Piro-salma telek mellett egy hurka-alaku épülettel bővítést akart egy impraktikus iskolát létesíteni. Sajnálatlaltal vészük tudomásul ezt a szomorú eredményt, mert tényleg azon az állásponton vagyunk, hogy bárhol és bármilyen legyen, elfogadjuk, csak látassuk valahára.

Havranczk József polgármester 9 órákor megnyitván az ülést a legközelebbi közgyűlést ápr. 30-ára kéri kitűzteni. Dr. Saára Gyula v. b. t. felszólalására a közgyűlés felkéri a polgármestert, hogy az új királyi biztos kinevezése alkal-mával azonnal hívjon össze közgyűlést.

Dr. Saára Gyula interpellációt jelent be a felsővárosi rétek öntözése tárgyában. Antal József és társai a múlt évben kérvényt intéztek a közgyűléshez, hogy a rétek hozamának és értékének növelése érdekében a réntözés eszközöltessék. A közgyűlés megszavazta a költség kölcsönzését. Most azt kéri, hogy az ügy milyen stádiumban van. **Havranczk József** polgármester jelenti, hogy a mint vizsgai hatóság ügyvédje a gazdaközösségnek (Egy hang: Akkor sohase lesz meg az öntözés) A kulturálisok elkészítette a zugók tervét, most tanulmányozzuk s ez év május, vagy június havában az építés is meglesz. Dr. Saára Gyula a választ tudomásul veszi.

Havranczk József polgármester bejelenti, hogy Kristóf (Zajos abug! nem kell! nem akarunk róla hallani) kiállítások) bejelentette Fiath Pál báró főispán felmentését. (A leiratot felolvassák.) Nem lehet előttünk közömbös, ha egy oly férfi a ki ő esztendőn keresztül városunk s megyénk élén áll, távozik körünkől. Ha az az összekötés, mely közte és köztünk volt, kisebb értékű lett volna is, még akkor is azt hagyott volna maga után. (Egy hang: A kormányt szolgálta) Szívesen közzétett mindig a város és kormánya közt (Közbeszólas: Ez volt a kötelessége) Politikai magatartása pedig olyan volt, hogy a törvényhatóság nyolczted része bizonyára szívesebben venné, ha ő maradna, minthogy valaki más jön a helyébe. Tartozunk érdemeit megőrkíteni s azért kéri a közgyűlést, hogy Fiath Pál báró volt főispán működését és érdemeit jegyzokönyvbe ígassák. Egyben pedig felszólítja a közgyűlést tagjait, hogy a ki őhajt, az általa jelendő napon menjen vele a főispánhoz búcsúszószóval.

Dr. Holly Géza megdöbbenéssel hallja a polgármester szavait. Akkor, mikor egy törvénytelen kormány politikai megbízottjának távozásáról van szó, egy olyan város, a mely épen ezzel a kormánnyal szemben a jog és törvény álláspontján áll, nem gyújthat faklyát annak a távozó főispánnak, aki ötven évben keresztül azonosított magát a kormánnyal. A mit tett, azért tette, mert kötelessége volt, ezért görögültzet felesleges számára gyújtan. Ő csak az utóbbi öt-negyed évre tekint vissza, a mióta ő bizottsági tag s azt kell látania, hogy a főispán legtöbbször szembehelyezkedett a közgyűlés jogos álláspontjával, megfélebbezett mindent a közgyűlés ellen s megtette azt is, hogy törvény ellenére bezárta a közgyűlést, megvonta a szózási jogot akkor,

mikor a nemzeti ügy igazságáról volt szó. Akadályokat támasztott a jó ügynek, rábeszélési igyekezett a közgyűlés tagjait a kormány álláspontjára. A cirkuszi bohóc (Nagy zúgás. Havranek polgármester: Tessék a szónokot meghallgatni. Ha olyat mond, a mi a közgyűlés méltóságával ellenkezik, ő mint elnök intézkedni fog.) megtette, hogy a porondon mást játszik, mint a miként magánéletében érez, de a törvényhatósági bizottság tagjai nem mehetnek el tisztelegni ahhoz, a ki a mostani kormánnyal oly hosszú ideig azonosította magát.

Havranczk József polgármester etikai szempontból helyteleníti Holly dr. beszédét. Mivel embernek nem szabad így beszélnie. Kimondja, hogy aki őhajt vele eljőni a tisztelegésre, jöjjön el, a ki nem őhajt, az ne tartson velük. (Helyeslés.)

A közigazgatási bizottság két helyére névszerinti szavazással döntött a közgyűlés. A szavazó bizottság elnöke Sommer Mór, tagjai Laufener Ferenc és Keresztes Zsigmond voltak. A beadott 102 szavazatból Fanta Adolf 60, dr. Eisenbarth Károly 54, dr. Holly Géza 44 és Nagy Ignác 40 szavazatot kapott.

A Szakolczay-féle telek eladását a minster megsemmisítette, részben mert a városnak nincs még elfogadott utcaszabályozási terveze, másrészt pedig, mert a minster szerint a beépítés akadályozná a kocsiforgalmat. (Hogy kis bölcses-séggel kormányozzák ez idő szerint Magyarországot, ebből is látszik.)

Katka aláírásával megsemmisítette a minster a tiszviselőknak adott félvéi fizetéselőlegre vonatkozó határozatát. **Havranczk József** polgármester kijelenti, hogy kötelességünk a mérséklet utján megmaradni. A megsemmisítést illetékeseknek mondják. A közgyűlésnek joga van fizetési előlegot adni, a mit adott, azt a megszavazott költségvetés keretén belül adta s felelőségének tudatában adta. Dr. Holly Géza ezzel szemben indítványt terjeszt elő, a mely szerint - mivel a közgyűlés jogosan járt el - az egész ügyet, mint tárgyatant, vegyék le a napirendről. Havranek József ajánlatára a közgyűlés egyhangulag elfogadta dr. Holly Géza indítványát.

A tóvárosi iskola ügyét Tóth István főjegyző adta elő. E szerint az Erdőgh féle telket 1911-ől, megvénne a város 18000 koronával a rajta levő házsal együtt, a mely jó volna vezető tanító lakásnak. Az építkezés 35000 koronába kerülne, 12000 korona visszatérülne abból a telekárból, a melyet a város a Piro-salma telken iskolaépületre szánt. A költség így körülbelül 40000 koronára rúgna. **Kováts István v. b. t.** helytelennek tartja az egész tervet. A vezető tanítónak szant épületet kiesnynek tartja. Az iskolák szűk helyen kennek, sőt a félrehelek búze is betö-duha az osztályokba. Az udvar szintén szűk lenne. Főmlenti, hogy a tanköteles gyermekek száma az elemi iskolában 300-zal apadt, továbbá, hogy a gyermekek egy negyedrésze megbukik. Az építés feltétlenül szükséges, de elég lenne, ha egyelőre a tóvárosi iskolánál két osztályt építenek. Dr. **Chapary László** iskolasz. elnök cafolja Kováts István kifogásait. A tanító lakást megfelelően tartja. Jónak tartja azt is, hogy az iskola termel délnék nezzenek, legalább nem lesznek huzatosak. Neki egyébként följe, hogy tantermek epüljenek. Ha fenyves lesz, úgy is jó lesz, de ő megelégszik egyszerű és praktikus termekkel. A szavazás eredménye a következő: A tanács tervet elfogadta 13 biz. tag, ellene szavazott 32 biz. tag. Mivel azonban telek megvételről van szó, a bizottsági tagok abszolút többsége lett volna szükséges. Ennek alapján a telekvétel elmaradt.

A városi pénztár 20,000 kor. függő kölcsön felvételét kéri a napi kiadások fedezésére. A közgyűlés ezt megszavazta.

Az izr hitközség az általa fenntartott iskola segélyezését kéri a városól. A tanács azon elv alapján, hogy előleg az iskolák államosításának híve lévén, ellenzi a támogatást. Iskolai kiadásaink így is óriási összegre, 135 ezer koronára rúgnak, többre mint a városi földbérlet jövedelme. Dr. **Perl Miksa** kéri a segély megszavazását, vagy pedig annak konstatalását, hogy azok az izr. polgárok, a kiknek gyermekei a zsidó iskolába járnak, mennyit fizetnek a városi iskolák javára. Dr. **Holly Géza** az iskolák egyöntetűsége mellett foglal állást, a ki szeperációt kíván, az vállalja a költségeket is. Dr. **Saára Gyula** nem ellenzi Perl

indítványát. Ha a kimutatást kéri, meg kell adni. Legyünk méltányosak. Ha a zsidó iskola növendékeit a város tanítatná, egy iskolával többet kellene fenntartani. De azt is meg kell jegyezni, hogy városunkban egy felekezeti iskola sem kap városi szubvenciót. Dr. **Holly Géza** nem vallási szempontból ellenzi a segély megadását, hanem pedagógiai elvből. A közgyűlés nagy többsége elvetette a hitközség kérését.

Az orthodox hitközség járadéköltségeit egyhangulag elengedte a közgyűlés.

Héritz Ferenc a telken keresztülmenő csatorna felett építkezni akarván, a közgyűlés ezt elfogadja, a szolgalmi jogot fenntartja és 400 koronát rátabláz **Héritz** birtokára a tisztogatási költségek biztosítására.

Több fizetési előleg ügyének, valamint az ellenzéki vármegyék átiratainak tudomásul vétele után a közgyűlés 12 órákor véget ért.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hir.** Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök ma Budapestre utazik s körülbelül két héten át távol lesz egyházmegyéjéről. Ez idő alatt részint Budapestben, részint Bésztergomban tart szentgyakorlatokat.

A katolikus kör közgyűlése. Küzdelmes bár, de sikereken gazdag életének tizenegyedik évét zárta le a székesfehérvári katolikus kör múlt vasárnap tartott közgyűlésevel.

A közgyűlésen elhangzott jelentések közül örömmel látjuk, hogy városunk eme elsőrangú társadalmi intézménye évről-évre jobban izmosodik, anyagi és szellemi erőiben folyton gyarapodik és töretlenül kitarással szolgálja azt a nemcses célt, melyet megalkotói egy évtizeddel ezelőtt zászlajára tűztek. Anyagi gondokkal nem küzd, kebelében eleven élet lüktet. Vezetősége rendületlenül halad előre a helyesnek bizonyult ösvényen s ha sejtelmünk nem csal, nincs messze az az idő, midőn városunk egész katolikus társadalmát egy táborban fogjuk látni.

A közgyűlést szent mise előzte meg, mely után a kör tagjai a belvárosi katolikus kör helyiségében gyülekeztek, hol a gyűlést 11 órákor **Mayer Károly** apátkanonok, a katolikus kör elnöke nyitotta meg nagy és nemes gondolatokban gazdag beszéddel, melyet lapunk mai számában közlünk. Gyakori lelkes éljenzes szakította meg a hazafias érzelmeknek is hangot adó szép megnyitó beszédét, melynek befejeztével a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel járult hozzá az elnök szép indítványához, melynek értelmében dr. **Urosy Gyula** kalocsai érsek a kör tiszteletbeli védnökévé választottat.

Dornis István titkári jelentése, mely világos képen mutatta be a kör egyévi életét, nagy örömmel töltötte el a hallgatóságot. Nem csoda, hisz ez a jelentés (színtén közzölni fogjuk) csupa örömdetes dologról szólt.

Ij. Almásy János pénztáros jelentett ezután a kör anyagi állapotáról, mely szerint a belvárosi katolikus kör ez évben körülbelül 6000 koronás budzséval dolgozott. Dacára a csaknem 1000 koronára rúgó rendkívüli és a költségelőirányzatba fel nem vett kiadásnak, deficit nincs! A számvizsgálók jelentése alapján a pénztárosnak felmentvény megadatott.

Chay Antal könyvtáros jelentését **Angeli Nándor** jegyző olvasta fel, melyből örömmel hallottuk, hogy végre valahára a katolikus kör könyvtárának tíz éven át szunnyadó ügye is megmozdult. Nagy lelkesedést keltett **Mayer Károly** elnök a jelentés nyomán tett ígérete, melylyel a maga részéről egy tekintélyes összeget ajánlott fel a könyvtár gyarapítására.

A választmánynak **Szekfü Ignác** és **Koller Gáspár** halálával megüresedett két helyére id. **Tury Antal** és **Pápay Nándor** választottak meg egyhangulag.

Az elnök záróbeszéde után **Keczan Izidor** szép beszédben fejezte ki köszönetét az elnöknek a kör sikeres és buzgó vezetéseért. A közgyűlés lelkes hangulatban oszlott szét.

— **Beszámoló.** Gróf Batthyányi Lajos a budajki kerület volt országgyűlési képviselője április 1-én délután 3 órakor beszámolót tart választói előtt Lajos telepen.

— **Kormánybiztos?** Hol, ki ő és merre van hazája? Az ördög kíváncsi rá, mi nem. Ha szeretnénk tudni, csak azért szeretnénk, hogy minél előbb elfelehdessük. A találékony elmék újabb és újabb neveket festenek a falra. Mi azokkal — ma — nem foglalkozunk, hanem felemeljük a legeslegújabb hírt, a mely állítólag Kristófi bosszorkánykonyhájában kotyvasztódott. E szerint Fehérvár és Fejérmegye kormánybiztos nem kapna. A májusi alispánválasztásig Szűts Artur főjegyző kormányozná a megyét, Havranek polgármester pedig a várost. Az alispánválasztást valamelyik szomszéd alispán vezeti. Azután pedig a vezető hatalom ismét az alispán illetéke a polgármester kezében összpontosulna. Ezt mondta volna Kristófi ur. De hát ki adhat ma Kristófi, mikor az egész ország az ő lábai alá kéri az utilapat.

— **Sztrájk a Felmayer kékfestő gyárban.** Lapunk előző számában részletesen írtunk arról a sztrájkokról, amely a Felmayer kékfestő gyárban ütött ki. Állást foglaltunk a munkások követelése mellett, mert jogosnak láttuk a béremelés és a munkaidő leszállítására vonatkozó kérelmeiket. A sztrájkolókat ügyét rokonszenvennyel figyeltük mindenki és ennek tudható be, hogy a gyár igazgatója Gerő Jakab pénteken este Bécsbe utazott, hogy az ott székelő igazgatóságot meggyőzze a munkások jogosult kérelméről, és hogy számukra béremelést és munkaidőleszállítást vívjon ki. Gerő Jakab igazgató választás szerdára ígerte, de már tegnap, hétfőn délután megadta.

Keé István rendőrőrkapitány hétfőn délután fél 5 órára békéltető bizottsági ülést hívott egybe, amelyen a Felmayer kékfestőgyár részéről Gerő Jakab igazgató, Schwarz Adolf vegyész és dr. Eisenbarth Károly, a gyár ügyésze jelentek meg. A sztrájkoló munkások is elküldték a maguk bizalmi felülit. Ugyancsak megjelent a békéltetési tárgyaláson Hlavatsch Kornél budapesti iparfelügyelő is.

A főkapitány felszólítására Gerő Jakab igazgató kijelenti, hogy hozott engedményeket a munkások részére, amelyeket azonban azok ne tekintsek egy további tárgyalási alappal, hanem az igazgatóság ultimátumának. Ezen engedményeknél többet az igazgatóság nem ad, de nem is adhat és inkább kész nagyobb anyagi áldozatok árán a gyárat is áthelyezni, miután helyben az üzemet ugyanis nagyban hátráltatják a vízműzériák. Lapunk előző számában már ismertettük a munkások követelését, de könnyebb áttekintés végett újból ideiktatjuk:

A 10 éven felüli munkások munkabére óránként 30 fillérben, a 16 éven alatti munkásoké és a női munkásoké óránként 16 fillérben állapítsák meg. Az időntuli dolgozónál a munkabér 50%-al magasabb. A munkaidő 10 óra. A sztrájkból kifolyólag két éven belül senki se lehessen elbocsátani. A munkásoknak a gyáron kívüli szervezkedését az igazgatóság nem gátolja. A felmondásti idő mindkét részről 14 nap.

A gyár igazgatósága erre a következő választ vagyis engedményeket adta:

1. Mindazon férjmnunkások bére, akik ezideig 1 kor. 60 fillért kaptak és egy év óta dolgoznak a gyárban, ezentul 1 kor. 80 fillér lesz.
2. Mindazon férjmnunkások bére, akik ezideig 1 kor. 60 fillért kaptak és egy évnél hosszabb idő óta dolgoznak a gyárban, ezentul 2 kor. lesz.
3. Azon férjmnunkások pedig, akiknek bére 1 kor. 60 fillér volt és már hosszabb idő óta dolgoznak a gyárban napi 40 fillérrel kapnak löbbit.
4. A női és a 16 éven alatti férjmnunkások bére napi 10 fillérrel emeltek.
5. A munkaidő ezentul 10 és fél óra lesz.

Gerő igazgató még kijelentette, hogy azok akik csütörtök reggelre meg nem jelennek a gyárban tekintsek magukat elbocsájtottaknak és ezek munkakönyvüket át is vehetik az ipartestületnél.

A megbízottak tudatták társaikkal az igazgatóság választát. A munkások kijelentették, hogy nem dolgoznak, hanem folytatják a sztrájkot, miután az igazgatóság válaszában nem találják kérelmük teljesítését.

— **A Továrosi Olvasó Kör** értesíti tagjait, hogy az e napok egyikére tervezett banket holnap, szerdán este 8 órakor leendő.

— **Elmaradt ipartestületi közgyűlés.** A székesfehérvári ipartestület vasárnap délelőtt 10 órára közgyűlést hirdetett. A közgyűlésre Székesfehérvár 800 iparosra közül nyolcvan jelent meg és így a közgyűlés nem volt megtartható. Érthetetlen iparosaink közönye, amikor saját érdekeikről van szó. A közgyűlés vasárnap, április 1-én fog megtartatni tekintet nélkül a megjelenők számára.

— **Dr. Kovács Endre a vádlottak padján.** Ma kezdte meg a helybeli kir. törvényszék dr. Kovács Endre mőri ügyvéd bünpörének tárgyalását, aki sikasztás és család büntetésével vádolva került a vádlottak padjára. Az egykor dalias és szép embert teljesen megtörte a börtön levegője. A mai nap az általános kérdésekkel és dr. Kovács Endre kihallgatásával telt el. Dr. Kovács csak részben ismeri el bűnösségét. A tanúkihallgatásokra csak holnap kerül a sor. A bíróság a következőképek alakult meg: Elnök: Keczás Lázló; szavazóbírák: Madarassy István és Siposs Sándor. Jegyző: Seidl János. Közvádló: Hrabovszky Aurél. A vádlott védője: dr. Krausz Emil. A tárgyalásról lapunk legközelebbi számában hozunk részletes tudósítást.

— **Nyilvános elszámolás.** Bold. Alaghy Dezső volt iskolászeki elnök nevére létesítendő iskolai alapítványra adakoztak:

Dr. Városy Gyula 100 kor. Vajda Ödön, Székesfehérvári Takarékpénztár, Székesfehérvári Kereskedelmi Bank 50—50 kor. Gróf Cziráky Antal, Fejérmegyei Takarékpénztár 40—40 kor. Özv. Töltényi Antalné, Balogh Józsefné, K. Horváth István, Felmayer István és fia gyára, Dr. Lausmann Gyula, Dieballa György, Dr. Dieballa Géza, Özv. Say Istvánné, Fittler Béla, Dr. Szentcs Anzelm, Lővárdi Alajos, Grünfeld Jakab 20—20 kor. Mészáros Amand 13 kor. Dr. Palat Bonifac, Lajer Nándor, Karl József, Farkasdy Dezső, Majer Károly, Dr. Klauz György, N. N., Keifer János, Dr. Vész Ignác, Fanta Géza, Papay Nándor, ifj. Dieballa György, Klökner Jozsef, Dr. Saara Gyula, 10 10 kor. Kovács A. Sándor, Dr. Nagelreiter Alajos 6—6 kor., Dr. Czapáry László, Kenessey Gyula, Kenessey Gyuláné, Kalteneckert Márton, Plossek Ferenc, Csöngedy Gyula, Magdics István, Dr. Vargha Damján, Valper Dezső, Dr. Fanta Adolf, Pollák Henrik, Gróf Zichy Rafael, Dettrich Zsigmond, Wertheim Armin, Karl István, Báro Fiáth Pál, Bicskei Rosenfeld Henrik, Hübner Károly, Hübner Jenő, Csokonay Zsigmond 5—5 kor. Dr. Molnár József, Dr. Pecsner Emil, Molnár Béla, Dr. Szűts Andor, Darócy István, Miklós Géza, Tamás Vilmos 4 4 kor. Veres József, Dr. Fiáth György, Grünfeld Ignác, Trummer Sándor, Deutsch Aladár, Laher József, Kenessey Margitka, Kenessey Rózsika, Belezny István, Fejérmegyei Takarékpénztár koszurgyűjtéséből 3—3 kor. Szommer Móri Kégl Miklós, Németh Imre, Dr. Varga Zsigmond, Flits Miklós, Dr. Burchard B. Rezső, Lukács Lajos, Csontos Andor, Kenessey Lajos, Szűts Jenő, Truka József, Horváth Imre, Dr. Fantusz Fülöp, Koller Pál, Kálman Vince, Schwartz Armin, Tóth Dezső, Prager Fülöp, Ofner Mór, Dr. Vermes Mihály, Dömötör Zoltán, Wertheim Imre, Dr. Steiner Jákó, Dr. Faludi Miksa, Vertesy Lajos, Pausch Rafael, Özv. Saly Antalné, Destek A. 2—2 kor. (Folyt. köv.)

— **A Székesfehérvári Torna Club** szombaton folyó hó 24-én este a Továrosi olvasóköri társasvacsorát tartott, jelen voltak: Turján József, Angeli Nándor, Báro Jenő, Belopototzky József, Berényi István, Bokor Lajos, Boross Jenő, Boji Lajos, Csonták István, Dömény Imre, Fister Lajos, dr. Fürst Aladár, Halla János, Hurbán István, Imre Lajos, Kalóczy Gyula, dr. Kneifel István, dr. Kneifel Ferenc, dr. Káldor Imre, Kovács Antal, Kralovits Imre, dr. Lausmann Gyula, Marschall Nándor, Muskovits Ernő, ifj. Pásztor Sándor, Pete Gyula, Rónaky Jenő, dr. Riffer Géza, dr. Saara Gyula, Sterbeczky Lajos, Stuller József, Szirkovits Károly, Sohár Endre, Takáts Miksa, Turják Imre, dr. Thurner Mihály, dr. Vermes Mihály, Vizi Gyula, Vörösmarty Mihály. Felköszöntőt mondott Turján József az egyesület felvirágzására, dr. Kneifel Ferenc Turján József, dr. Lausmann Gyula az elnök távollévő családjára s dr. Saara Gyula a nagy eszme bajnokára, Turján József.

— **Tűz.** A napokban tűz volt Rácz Géza vincellér-iskolai igazgató felsődabari szőlőjében. Valószínűleg a munkások vigyázatlansága folytán kigyuladt a padlason elhelyezett nagy mennyiségű raffia, amelytől azután a prsház tetőzete is tüzei fogott. Erdekessé gazdasági gépek lettek a lángok martalékává. A kár körülbelül 5000 korona, amelynek egy része a biztosítás révén megtérül.

— **Meglopott kereskedő.** Kellemetlen meglepetésben részesítette eddig még ismeretlen tettes Kovács Antal városzháztéri rövidáru kereskedőt. Tegnap este az üzlete elől elloptak egy 10 koronát érő próbababát. A károsult kereskedő a rendőrségnél tett feljelentést. A nyomozás megindult.

Házvezetőnőnek ajánljuk egy intelligens, javakorabeli unót, a ki helybeli Szent Imre internátusnak hosszabb időn keresztül a legnagyobb megelégedésre és elismerésre méltó gondozója volt. A legjobb információk alapján mi is a legmelegebben ajánljuk.

— **Szerencsétlen esős.** Tóth András 60 éves bérés, a ki Horceglvához tartozó Mélykúton 43 év óta szolgált, szombaton délutáni megdöbentélen szerencsétlen esnetek lett az áldozata. A kazal tetején dolgozott, midőn hirtelen megcsuszott és oly szerencsétlenül esett hátával a kazal tövében fekvő favillába, hogy annak tompa hegye majdnem teljesen átdőlte testét. A tragikus véget ért ember rövid idő múlva behalt iszonyu sebébe.

— **Kézrekerült betörő.** Korent Vilmos minden es volt Tögl Gyula városzháztéri kereskedőnél, akitől azonban a mult év oszén egy betörés elkövetése után megszökött. A betörő a napokban elfogták Zircen, ahol lopást követett el. Korent Vilmost Zircről Székesfehérvárra fogják hozni.

Rajz és szabászati iskolával egybekötött szalon megnyitása.

Teljes tisztelettel hozom becses tudomására a nagyérdemű hölgyközönségnek, hogy helyben, **Várkapu-utca 6. sz. a.** (Élíte kávéház mellett) **szabászati és varró iskolával egybekötött divattermet nyitottam.** E célra megnyertem társnőül **Krischer Angela** urhölgy, budapesti szaktanárnőt, aki tapasztalatait több évi gyakorlati folytatás budapesti elsőrangú iskolában és Sárvas Janka fővárosi hírneves szalonjában és szabászati iskolájában, mint helyettes tanárnő szerezte. Előre is biztosítottam, hogy legjobb **angol és francia női toilleteket** legszebb kivitelben és szolid árak mellett teljes megelégedésére fogok készíteni. Egyszersmind iskolámban a **tanítványok** rövid idő alatt egész önnálóan **rajzolnak és szabnak**, párizsi rendszer szerint — valamint a **modern fűző és kalapmodel készítését** is elsajátítják.

Teljes tisztelettel
Zsinkó István és Társa

SCHMÖLTZ LÁSZLÓ és FISCHL GYULA

szoba-, cím-, cimerfestők és mázólok.

Székesfehérvár Vásártér 17. szám.

Elvállalnak minden e szakmába vágó s legmesszebb menő igényeket kielégítő munkákat a leggyorsabb kiszolgálás mellett.

Nyilttér.)***Figyelmeztetés.**

„Szigeti fényképész“ jár a megyében faluzni és a közönségtől előleget szed fel, míg a fényképekért a megrendelők nálunk jelentkeznek.

Minthogy ezen magát „Szigeti“-nek nevező fényképész teljesen távol áll tőlünk és vele semmi közünk sincs, kérjük az igen tisztelt közönséget, ne engedjék magukat a névhasonlatosság által megtéveszteni.

Tisztelettel
Szigeti és Társa.

(*E rovatban közöltétek nem vállal felelősséget a Szerk

Anyakönyvi statisztika

1906. március hó 17-től március hó 24-ig.

I. Születés.

Született: 11 törvényes fiú, 10 leány; törvénytelen fiú: 1, leány: 0; halva született törvényes fiú: 0; leány: 0 törvénytelen fiú, 0; leány 0. — Összesen: 22.

II. Halálozás.

Elhalt: 10 fi, 8 nő. Ezekből 7 éven aluli: törvényes fiú: 1, leány: 3; törvénytelen fiú: 0, leány 0; 7 éven felüli fi: 9, nő: 5. — Összesen: 18.

E szerint a születés a halálozást 4-vel mulja felül.

Elhullak: özv. Hauptmann Vencelne, Novák Magdolna r. k. 86 éves, Megyeház-u. 20 sz. — Samogyi Sándor, ev. ref. m. kir. posta altiszt, 55 éves Alsókirálysor 30 sz. — Hegedüs Maria Eszter 15 hónapos r. k. Rác-u. 1 sz. — Pap József r. k. szolga 70 éves Szt. Gy. kórház. — Weitzendorfer Nándor r. k. nyug. m. kir. jászágfelügyelő, 67 éves Nádor-u. 17 sz. — Kocsis Katalin, r. k. 5 hónapos Kertalja

28 sz. — Soltér Izidor r. k. nyug. csendőrfőhadnagy, 50 éves, honvéd laktanya. — Csapó László r. k. csendőr-mester, 46 éves csendőr-laktanya. — Sziljártó József r. k. kisbirtokos 67 éves Ráchehy 1256 sz. — Láng Tekla r. k. 65 éves, Jókai-u. 24 sz. — Szatmári Mária r. k. 22 napos, Keeskeméti-sor, 2 sz. — Juhász Pál r. k. napsz. 39 éves, Szt. Gy. kórház. — Illés Jánosné Huszár Erzsébet r. k. 57 éves Sár-u. 32 sz. — Szabó Ferenc r. k. 21 hónapos, Ráchehy 1142 sz. — Heitlberger Györgyné Morstadt Anna Johanna á h. e 20 éves, Vásártér, 12 sz. — Kósa Istvánné, Nyikos Julianna, 29 éves Major-u. 21 sz. — Katai György, ev. ref. 30 éves kiskirtokos Szt. Gy. kórház.

MEGHIVÓ.

Az „Isztiméri Keresztény Fogyasztási Szövetkezet“

f. évi április hó 8-án

a szövetkezet helyiségében d. u. 2 órakor

Rendes Évi Közgyűlést

tart,

melyre az összes tagok tisztelettel meghívhatnak.

Tárgysorozat:

1. A felügyelő bizottsági tagok lemondása.
2. Új felügyelő bizottsági tagok választása.
3. Netáni indítványok tárgyalása.

Isztimér, 1906. évi március hó 23. án.

Az Elnökség.

Pályázat.

A gödöllői méhészeti tanfolyamon:

Május hó 1—21-ig földmives kigazdák; május hó 22-től június 11-ig erdőőrök; június hó 15—28 ig lelkészek; július hó 1—21-ig és július hó 24-től aug. 13-ig néptanítók; végre aug. 18—31-ig nők számára tartatnak elméleti és gyakorlati oktatást, valamint a méhkaplároknak és méhészeti eszközöknek házilag való elkészítését is megtanítják.

Tanfolyam hallgatói ingyenes ellátásban részesülnek és szorult anyagi helyzetük igazolásával, a m. kir. államvasutaknak 7—16 vonalszakaszaira, III-dik kocsisztályra féláru jegyváltásra jogosító igazolványt kapnak, melynek ára a visszautazás-költségeivel együtt megtérítetik.

Egy-egy tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik föl. Az I koronás bélyeggel ellátott folyamodványok 22406906 számra való hivatkozással a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez címelve föltöltés hatóság útján, a földmivesek és más foglalkozásuak a közs. elöljáróságuk ajánlatával ellátva az illető tanfolyam megkezdése előtt egy hónappal nyújtandók be.

Székesfehérvár, 1906. március 22. én.

Kir. tanfelügyelő helyett:
Szentgericezai Nagy Géza
fejérm. kir. s. tanfelügyelője.

„Isztiméri Keresztény Fogyasztási Szövetkezet.“

Vagyon.

Mérleg-számla

Teher.

	K.	f.	K.	f.		K.	f.	K.	f.	
Készpénzkészlet			563	51	Üzletrész a kor.			3260	—	
Árukészlet			2918	84	Árurhitelezők			876	85	
Adósok			420	20	Adóhátralék 1905.			50	—	
Felszerelési költség	650	59			Tartalékalap 1904.			44	33	
% levonás	325	34	325	35	" 1905.			31	53	
Alakulási költség	132	70			Nyereség					
% levonás	66	35	66	35						
			4294	25					4294	25

Isztimér, 1905. december hó 31.

Angeli András elnök.

Rézmann Pál,

Angeli Mihály,

Gállér János,

Angeli József,

igazgatósági tagok.

Kiadás.

Veszteség-nyereség-számla.

Bevétel.

	K.	f.	K.	f.		K.	f.	K.	f.	
Házbér			306	—	Áruknál nyers bevétel			2372	63	
Személyzet fizetése			185	47	Beiratási díjakból			3	—	
Szállítási költség			291	78						
Üzleti költség			267	06						
Adó			80	58						
Felszerelés % leírás			325	34						
Alakulás % leírás			66	35						
Tartalékalap	31	54								
Nyereség	31	53	63	07						
			2375	63					2375	63

Ezen mérleg, veszteség- és nyereség-számla a felügyelő-bizottság által megvizsgáltván, rendben és a kereskedelmi törvényekkel megegyezőnek találtatott.

1905. december végén volt 72 tag 326 üzletrésszel.

Molnár István felügyelő-bizottsági elnök.

Angeli Ferenc,

Manner Pál,

Manner István,

Májér István,

felügyelő-bizottsági tagok.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott